

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för arbetsrätt och arbetsmiljö
Att: Naiti del Sante
103 33 Stockholm

Europeiska kommissionens tolkningsmeddelande om arbetstidsdirektivet och rapport om genomförande av arbetstidsdirektivet

(Dnr A2017/01006/ARM)

Arbetsgivarverket anser att kommissionens initiativ att ta fram ett tolkningsmeddelande avseende arbetstidsdirektivet är olyckligt. Problemet med nuvarande reglering är inte i första hand oklarhet om hur direktivet ska tolkas utifrån rättspraxis utan den faktiska materiella innebörden av EU-domstolens tolkningar av direktivet.

EU-domstolen har i flera domar tolkat direktivet på ett sätt som inskränker möjligheterna till verksamhetsanpassad arbetstidsförläggning. Detta gäller bl.a. att jourtid ska betraktas som arbetstid och att kompensering ska förläggas omedelbart efter avslutat arbetspass om vila inte kunnat läggas ut i enlighet med direktivets viloregler.

Flera försök att revidera arbetstidsdirektivet har genomförts utan att enighet kunnat nås. Det nu aktuella initiativet innebär att kommissionen ger upp försöken att revidera direktivet och nöjer sig med att sammanställa och tolka rättspraxis. Även om svårigheterna att nå enighet om ändringar i direktivet är uppenbara vill Arbetsgivarverket understryka att det är kommissionens uppgift att hitta balanserade lösningar och hantera motstridiga intressen. Försöken att genomföra ändringar av direktivet bör därför fortsätta.

Ytterligare en försvårande omständighet med meddelandet är att kommissionen vid sidan av sammanställningen av rättspraxis gör egna tolkningar av direktivet som går längre än de tolkningar som EU-domstolen gjort eller avser bestämmelser som EU-domstolen inte uttalat sig om. Kommissionen har inte någon befogenhet att göra sådana tolkningar utan det är EU-domstolens uppgift att tolka direktivets innebörd i det enskilda fallet. Den oklara status som kommissionens tolkningar har gör att meddelandet snarast ökar osäkerheten om direktivets innebörd.

Ett exempel på detta är när kommissionen uttalar att det inte är förenligt med direktivet att en arbetstagare samtidigt har beredskap och kompensering vila.

Uttalandet står i strid mot direktivets grundläggande princip, som kommissionen på annan plats i meddelandet beskriver att EU-domstolen tydligt har fastslagit, om att tid antingen är arbetstid eller vilotid och att det inte finns något mellanliggande tillstånd. Kommissionen beskriver också att EU-domstolen har fastslagit att beredskap utanför arbetsplatsen inte utgör arbetstid. Trots detta framför kommissionen en tolkning som innebär att ett nytt vilobegrepp införs med striktare krav än vid annan vila.

Ett annat exempel där kommissionens tolkning riskerar att leda till ökad osäkerhet om direktivets innebörd avser genomsnittsbereäkning av arbetstiden för nattarbetande. Med hänvisning till en bestämmelse om kortare beräkningsperiod för nattarbetandes genomsnittliga arbetstid som fanns med i det ursprungliga direktivförslaget men inte i det slutliga direktivet gör kommissionen tolkningen att beräkningsperioden för nattarbetande måste vara kortare än för andra arbetstagare eftersom den aktuella bestämmelsen annars skulle sakna innehåll. Någon grund för påståendet finns varken i direktivet eller i EU-domstolens uttalanden. Tolkningen står också i strid med regeringens slutsats i samband med det förtydligade genomförandet av direktivet i svensk rätt (se prop. 2003/04:180 s. 39).

Utifrån ovanstående bedömningar är det enligt Arbetsgivarverket angeläget att regeringen verkar för att kommissionen ånyo tar initiativ till ändringar av arbetstidsdirektivet, framförallt avseende regleringen av jour och kompenserande vila.

Beslut i detta ärende fattas av generaldirektör Eva Liedström Adler. I den slutliga handläggningen deltog förhandlingschef Anna Falck, enhetschef Lars André, rådgivare Stefan Lagervall och förhandlare Anders Stålsby, föredragande.

Eva Liedström Adler

Anders Stålsby